

1. Анотація дисципліни (призначення освітньої компоненти).

Цивільне право (курсова робота) є обов'язковою складовою циклу професійної і практичної підготовки здобувача по підготовці бакалаврів за спеціальністю 081 «Право» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в обсязі 60 годин. Вона виступає формою самостійної науково-дослідної роботи, яка спрямована на перевірку не лише теоретичних і практичних навиків майбутнього фахівця, але і його здатність до вміння працювати із законодавчою базою та науковою літературою, досліджувати, аналізувати, систематизувати, узагальнювати науковий досвід, робити власні висновки та пропозиції, здійснювати наукові пошуки під керівництвом наукового керівника. Саме це визначає актуальність виконання курсової роботи з Цивільного права в 6 семестрі на третьому курсі юридичного факультету ПВНЗ «Буковинський університет» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. Навчальна дисципліна побудована відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS) і складається з 2 кредитів. Форма підсумкового контролю – захист.

2. Метою навчальної дисципліни є формування та закріплення у студентів наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми

ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові компетентності спеціальності (СК)

СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Отримуються наступні програмні результати навчання (РН):

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел

- PH5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю
- PH11. Мати базові навички риторики
- PH18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
- PH20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
- PH22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Предмет навчальної дисципліни – наукові концепції цивільного права, позитивне право, яке регулює приватні відносини, судова практика, досвід правового регулювання цивільних відносин у іноземних країнах.

Пререквізити: для успішного застосування дисципліни студент повинен володіти освітніми компонентами ОК13 Теорія держави і права та ОК 19 Цивільне право.

3. Зміст навчальної дисципліни

Структура розміщення матеріалу при виконанні курсової роботи повинна бути наступною:

- титульний лист;
- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідністю).

Основний зміст курсової роботи повинен відповідати визначеній темі і узгоджуватись з планом. План курсової роботи має віддзеркалювати її зміст та логічну структуру.

Зміст окремих структурних елементів курсової роботи:

- а) короткий вступ, в якому обґрунтовується актуальність теми, вказується стан її розробки з посиланням на використану наукову літературу, нормативні та інші джерела; зазначено про об'єкт, предмет та наукові методи дослідження, про те, хто досліджував тему раніше та зараз; також необхідно визначити мету та завдання, які ставляться при виконанні роботи; структуру роботи та обсяг; обсяг вступу не більше 2-х сторінок;
- б) основні текстуальні частини курсової роботи, яка може складатися з розділів, поділених на підрозділи або лише поділятися на розділи (не більше трьох); викладається основний зміст курсової роботи;
- г) висновки, у яких необхідно вказати про результати роботи (відповідь на питання визначені завданням для досягнення мети);
- г) список використаних джерел (літератури і нормативних актів), дотримуватись заборон на використання окремих джерел; за необхідності можуть бути і додатки – декілька аркушів копій документів чи зразок договору тощо.

Курсова робота виконується студентом індивідуально і самостійно під керівництвом і при консультації керівника курсової роботи. Відповідальність за правильне оформлення курсової роботи несе студент – її автор.

4. Етапи виконання курсової роботи

№ З/П	ЕТАП	ЗМІСТ	Терміни виконання	
			Денна форма	Заочна форма
1.	Підготовчий	РОЗДІЛ I. ПІДГОТОВЧИЙ 1. Вибір теми та написання заяви про обрання теми. 2. Складання графіка роботи та узгодження його з науковим керівником. 3. Пошук джерел, законодавчих актів та складання бібліографії. 4. Погодження плану (змісту) курсової роботи науковим керівником.	Вересень-жовтень	Вересень-жовтень
2.	Основний	РОЗДІЛ II. НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ 1. Збір емпіричного матеріалу, його аналіз та систематизація. 2. Підготовка розділів курсової роботи та подання на перевірку науковому керівнику. 3. Внесення змін і правок до курсової роботи. 4. Оформлення остаточного варіанту курсової роботи згідно вимог Методичних рекомендацій щодо написання курсових робіт з цивільного права.	жовтень	жовтень
3.	Завершальний	РОЗДІЛ III. ПРЕЗЕНТАЦІЯ І ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ 1. Перевірка курсової роботи на антиплагіат. 2. Подання курсової роботи на перевірку науковому керівнику та написання відгуку. 3. Прилюдний захист курсової роботи.	листопад	листопад

ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ:

1. Цивільне право в системі галузей права.
2. Принципи (засади) цивільного права.
3. Поняття цивільно-правових відносин.
4. Юридична особа як суб'єкт цивільних відносин.
5. Правосуб'єктність фізичної особи.
6. Строки та позовна давність в цивільному праві.
7. Інститут опіки та піклування.
8. Об'єкти цивільних прав.
9. Майнові права як об'єкт цивільних прав.
10. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин.
11. Правочин як підстава виникнення цивільно-правових відносин.
12. Здійснення та захист цивільних прав.
13. Цивільно-правова відповідальність.
14. Поняття зобов'язання та його види.

15. Способи припинення зобов'язання в цивільному праві.
16. Виконання зобов'язання, як один із способів його припинення.
17. Поняття та значення договору в цивільному праві.
18. Система цивільно-правових договорів.
19. Поняття власності та права власності.
20. Поняття права інтелектуальної власності.
21. Правове регулювання авторських прав.
22. Суб'єктивні суміжні права, їх зміст і межі.
23. Виникнення зміна та припинення договірних зобов'язань.
24. Способи забезпечення виконання договору.
25. Правові аспекти свободи договору.
26. Застава як спосіб забезпечення виконання зобов'язань.
27. Речові та зобов'язальні засоби забезпечення виконання зобов'язань.
28. Особисті немайнові права фізичної особи.
29. Договір купівлі – продажу: поняття та зміст.
30. Види договору купівлі-продажу.
31. Захист прав споживачів.
32. Правове регулювання електронної комерції.
33. Міжнародний договір купівлі-продажу.
34. Договір міни (бартеру).
35. Договір поставки за цивільним законодавством.
36. Поняття та особливості договору ренти.
37. Договір найму (оренди).
38. Договір лізингу.
39. Договір довічного утримання: поняття, значення та зміст.
40. Договір довірчого управління.
41. Поняття та особливості договору підряду.
42. Договір будівельного підряду : поняття та зміст.
43. Договір на виконання проектних та пошукових робіт.
44. Види договорів перевезення в Україні.
45. Договір перевезення вантажу.
46. Страхові правовідносини.
47. Розрахункові правовідносини в цивільному праві.
48. Договори про надання банківських послуг.
49. Договір позики за цивільним законодавством.
50. Кредитний договір
51. Договори про надання послуг.
52. Договір страхування.
53. Договір доручення: поняття та зміст.
54. Договір комісії: поняття та зміст.
55. Договір про надання туристичних послуг.
56. Договори про створення і використання об'єктів інтелектуальної власності.
57. Договори про спільну діяльність.
58. Договори про заснування юридичної особи або іншого колективного утворення.
59. Поняття та особливості договору простого товариства.
60. Позадоговірні зобов'язання у цивільному праві.
61. Спеціальні випадки відшкодування шкоди.
62. Особливості відшкодування моральної шкоди в цивільному праві.
63. Спадкові правовідносини за цивільним правом України.
64. Особливості спадкування за законом.

5. Система контролю та оцінювання

Підготовлена до захисту курсова робота повинна мати відгук наукового керівника. До захисту курсової роботи здобувач допускається після оформлення роботи відповідно до встановлених вимог та одержання позитивного відгуку керівника курсової роботи. Захист курсових робіт проводиться згідно з планом навчального процесу та розкладом захисту здобувачами курсової роботи перед комісією у складі Голови комісії та двох викладачів кафедри фундаментальних юридичних дисциплін юридичного факультету та керівника курсової роботи. Курсова робота допускається до захисту після перевірки на антиплагіат.

Політика оцінювання

Автор курсової роботи має продемонструвати:

- вміння логічно та аргументовано викладати матеріал, коректно використовувати статистичні та інші методи, проводити власні дослідження;
- володіння навичками узагальнення, формулювання висновків;
- вміння працювати з інформаційними джерелами, ініціювати та обґрунтовувати напрями вирішення проблеми, що досліджується.

Критеріями оцінювання курсової роботи є:

- чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану і теми роботи в цілому;
- науковість стилю викладання;
- відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;
- правильне оформлення роботи відповідно до стандартів.

Форми оцінювання студентів:

Результати захисту курсової роботи оцінюються за комплексною системою оцінювання, яка передбачає поєднання Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «E», «FX», «F»), національної (за шкалою «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та системи ЗВО (за 100-бальною шкалою).

Вид занять		Кількість годин
Самостійна робота		60
Форми контролю		Максимальна кількість балів
Якість	Відповідність змісту темі та плану роботи	10
	Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми	10
	Наявність критичних співставлень та узагальнень різних підходів до проблеми	10

курсової роботи	Ступінь використання фактологічного матеріалу	10
	Обсяг та адекватність першоджерел та дотримання етики посилань	5
	Відповідність оформлення встановленим вимогам	5
Захист курсової роботи	Вміння чітко та стисло викласти основні результати дослідження	10
	Дотримання календарного плану виконання курсової роботи	10
	Використання роздаткових (ілюстративних) матеріалів	5
	Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання	25

За результатами публічного захисту курсової роботи на закритому засіданні комісії більшістю голосів приймає рішення щодо оцінки захисту і роботи (враховуючи відгук керівника, зміст доповіді, відповіді на запитання).

Оцінка за виконання та захист курсової роботи вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку здобувача вищої освіти за підписом наукового керівника та членів комісії. Підсумки виконання та захисту курсових робіт обговорюються на засіданнях кафедри фундаментальних юридичних дисциплін юридичного факультету ПВНЗ «Буковинський університет».

Перескладання будь якого з видів оцінювання та контролю відбувається з дозволу Голови комісії та керівника наукової роботи, який забезпечує, згідно Положення про організацію освітнього процесу в ПВНЗ «Буковинський університет» (http://bukuniver.edu.ua/wp-content/themes/bukuniver/docs/polozhennya_pro_osvitnii_proces.pdf) та Додатку 1 до Положення про організацію освітнього процесу в ПВНЗ «Буковинський університет» (http://bukuniver.edu.ua/wp-content/themes/bukuniver/normatyvni_documents/dodatok_1_do%20polozhennya_pro_orhanizatsiiu_osvitnoho_protseesu.pdf).

Політика академічної доброчесності

Здобувач повинен ознайомитися і дотримуватися Положення про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет» (<http://bukuniver.edu.ua/wp-content/themes/bukuniver/docs/polozhennia-pro-zabezpechennia>). Він повинен виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися з науковим керівником.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання наукової роботи заборонені.

Наукова робота повинна мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела.

6. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141; з наступними змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96вр>. (дата звернення: 04.09.2024).
2. Цивільний кодекс України: Офіційний текст / Міністерство юстиції України. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 464 с; з наступними змінами та доповненнями.
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144; із наступ. змінами і доповненнями.
4. Земельний кодекс України. Затверджений Законом України від 25 жовтня 2001 р. // Урядовий кур'єр . – 2001. – 15 листопада; із наступними змінами і доповненнями.
5. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21-22. – Ст.135; з наступними змінами і доповненнями.
6. Про правовий режим воєнного стану. Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

Основний

1. Цивільне право України. Загальна частина: підручник у 2-х кн. / за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. –4-е вид., доп. і перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2014. – 976с. – С. 8-28.
2. Цивільне право України: підручник : у 2 т. Т. 1 / за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасиво-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. – Х.: Право, 2011. – 656 с.; – С. 9-17.
3. Цивільне право України: підручник./ за ред. проф. Шишки Р.Б., Загальна частина. – К.: Ліра-К, 2022. – 760 с. – С. 6-28;
4. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2-т. Т.1 / за ред. О. В.Дзери, Н.С. Кузнецової, В. В. Луця. – К. : Юрінком інтер, 2013. -5-е вид. перероб. і доп. – 805 с. – С. 5-16.
5. Кодифікація цивільного законодавства на українських землях: в 2-х томах / Ю.В. Білоусов, І.Р.Калаур, С.Д. Гринько та ін.; за ред. Р.О. Стефанчука та М..О. Стефанчука. – К.: Правова єдність, 2009. Т. 1 – 1168 с.- С. 8-16; 789-862. Т.2 – 1240 с.
6. Цивільне право України: Академічний курс: підручник.: у 2 т. / за заг. ред. Я. М. Шевченко. – вид. 2 –ге, доп. і перероб. – К.: Інюре, 2006. – Т.1. – 696 с. –С. 69-80.
7. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2-т. Т.1 / за ред. О.В.Дзери, Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. – 5-е вид. перероб. і доп. – К. : Юрінком інтер, 2013. – 805 с.
8. Яроцький В. Л. Цінні папери в механізмі правового регулювання майнових відносин (основи інструментальної концепції) : монографія. – Харків: Право, 2006. – 544 с.; – С. 22-28.
9. Утехін І.Б. Виконання договорів з передачі майна у власність: монографія – Чернівці, Місто, 2015. - 272с.
10. Відшкодування моральної та матеріальної шкоди: навч.посіб. / М. К. Галянтич, А. Б.Гриняк та ін.; за ред. М. К. Галянтича. – К.: Юрінком інтер, 2011. – 624 с.
11. Луць В.В. Сроки і терміни у цивільному праві: монографія. – К. : Юрінком інтер, 2013. - 320 с

12. Дзера О. Непорушність – визначальний принцип інституту права власності // Юридичний вісник України. – 2009. 19-25 грудня. – С. 10.
13. Дзера О.В. Розвиток права власності громадян в Україні: монографія К.: Вентурі, 1996. 272 с.
14. Харченко Г.Г. Речові права: монографія. – К. : Юрінком інтер, 2015. – 432 с.
15. Цюра В. В. Речові права на чуже майно: Науково-практичний посібник. – К.: КНТ, 2006. – 136 с.
16. Шишка Р. Б. Охорона права інтелектуальної власності. Авторсько-правовий аспект: монографія. – Харків, 2002. – 368с.
17. Право інтелектуальної власності: підручник / [О.І. Харитонова, Є.О. Харитонов та ін.]; за заг.ред. О.І. Харитонової. – К.: Юрінком інтер, 2015. – 544 с.
18. Харитонов О.І., Харитонов Є.О. Проблемні питання реформування права інтелектуальної власності в Україні // Право України. – 2016. - № 11. – С. 106-114.
19. Zobov'язальне право України: підручник / І.А. Безклубий, С.М. Бервено, В.А. Васильєва та інш.; За ред. Є.О. Харитонова, Н. Ю. Голубевої. – К.: Істина, 2011. – 843
20. Цивільне право України. Договірні та недоговірні зобов'язання: підручник / За заг. ред. С. С. Бичкової. – 2-е вид., змін.та доп. – К.: КНТ, 2008. – 498 с.
21. Цивільне право України. Академічний курс: підручник у 2 т. Т.1 Загальна частина / За ред. Я. М. Шевченко. – 2 е вид. перероб. і доп. – К.: Ін юре, 2006. – 696 с.
22. Боднар Т. В. Договірні зобов'язання в цивільному праві (загальні положення): навч. посіб. – К.: Юстініан, 2007. – 280 с. – С. 5-16.
23. Голубєва Н.Ю. Зобов'язання у цивільному праві України: методологічні засади правового регулювання: монографія. – О. : Фенікс, 2013. – 642 с.
24. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2-т. Т.2 / за ред. О. В.Дзери, Н.С. Кузнецової, В. В. Луця. – К. : Юрінком інтер, 2013. -5-е вид. перероб. і доп. – 1238 с. – С. 8-19.
25. Шишка Р.Б. Система способів забезпечення виконання зобов'язань // Вісник Запорізького нац. ун-ту: Зб. наук. ст. Юридичні науки. – 2005. – № 1. – С. 107-111.
26. Луць В. В., Великанова М.М. Договори в цивільному праві України: навч. посіб. - К.: Юрінком інтер, 2023. 308 с.
27. Договірне право України. Загальна частина: навч посіб. / Під ред. О. В. Дзери. – К.: Юрінком інтер, 2008. – 896 с.
28. Бервено С. М. Проблеми договірного права України: монографія . – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 389 с.

Додатковий

1. Сібільов М. Предмет приватного (цивільного) права // Право України: Доктрина приватного права України. – 2014. - № 6. – С. 66-74.
2. Кот О.О. Здійснення та захист суб'єктивних цивільних прав: проблеми теорії та судової практики . Монографія / - К.: Алерта, 2017. – 494 с.
3. Борисова В. Принципи цивільного права / В. Борисова // Право України, 2017. -№ 7. – С.67-75.
4. Савченко В.О. Принцип неприпустимості свавільного втручання у сферу особистого життя людини як прояв свободи волі. Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія «Право», (32) 2021.
<https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/17816>

5. Правова доктрина України у 5-т. Т.3: Доктрина приватного права / Н.С. Кузнецова, Є.О. Харитонов, Р.А. Майданик та ін.. За ред. Н.С. Кузнецової. – Х.: Право, 2013. – 780 с.
6. Кодинець А.О. Інформація як об'єкт цивільних прав: концепція, методологія, правова природа. // Право України, №1, 2015 – С.107-115.
7. Романюк В.А. Позовна давність у цивільному праві. Монографія. / В.А. Романюк. К. 2019. – 236 с.
8. Правова доктрина України у 5-т. Т.3: Доктрина приватного права / Н.С. Кузнецова, Є.О. Харитонов, Р.А. Майданик та ін.. За ред. Н.С. Кузнецової. – Х.: Право, 2013. – 780 с. – С. 12-29.
9. Довгерт А. Кодифікація цивільного права незалежної України – важливий етап розвитку цивілістичної доктрини // Право України: Доктрина приватного права України. - № 6. – 2014. – С. 35-47.
10. Енциклопедія цивільного права України / Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; відп. ред. Я. М. Шевченко. К. : Ін юре, 2009. 952 с.
11. Безклубий І.А. Банківські правочини: монографія. К.: Інюре, 2007. – 456 с.
12. Відшкодування моральної та матеріальної шкоди: навч.посіб./ М.К. Галянтич, А.Б.Гриняк та ін.; за ред. М.К. Галянтича. – К. : Юрінком інтер, 2011. 624 с
13. Спадкове право: науково-практ. посіб./ за ред.. С.Я. Фурси К.2008. -(Нотаріат. Адвокатура. Суд) 982 с.

Інформаційні ресурси (судова практика)

1. Постанова ПВС України «Про судову практику в справах про спадкування» від 30.05.2008 р. № 7. Електронний ресурс // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-08>
2. Постанова ПВС України «Про практику розгляду судових справ про захист прав споживачів» № 5 від 12.04.1996 р. Електронний ресурс: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-96>

Інформаційні ресурси

(нормативна база, джерела Інтернет, адреси бібліотек тощо)

1. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws> - офіційний веб-портал Верховної Ради України.
2. <http://www.reyestr.court.gov.ua/> - Єдиний державний реєстр судових рішень.
3. <http://www.ligazakon.ua> - Портал Ліга Закон.
4. <http://www.nau.ua> - Професійна юридична система Мега-НАУ.
5. <http://pravo.ua> – Юридичний портал Право. Видавництво «Юридична практика».
6. <https://urist-ua.net/> - Юрист – UA – актуальні зразки договорів України та юридична допомога за українським законодавством.
7. <https://www.ilo.org/global/lang-en/index.htm> - Міжнародна організація праці.
8. <https://dsp.gov.ua/> - Державна служба України з питань праці.
9. <https://www.cuspu.edu.ua/ua/pro-biblioteku/novyny> - бібліотека ЦДПУ ім. В. Винниченка.